Qorti tal-Magistrati (Malta)

Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali

Magistrat Dr. Claire L. Stafrace Zammit B.A. LL.D.

Il-Pulizija

[Spettur Spiridione Zammit]

vs

Spiridione Agius

Kumpilazzjoni Numru: 110/13

Illum, 28 ta' Ottubru, 2019

Il-Qorti,

Rat l-akkuzi migjuba kontra Spiridione Agius detentur tal-karta tal-identita` numru 421279M akkuzat talli fix-xahar ta' Settembru 2011 fi Triq tal-Barrani Hal-Tarxien u/jew f'dawn il-gzejjer saq vettura tal-ghamla SEAT CORDOBA numru tar-Registrazzjoni DAH306 u b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni ta'

hila fl-arti jew professjoni jew ukoll b'nuqqas ta' tharis tar-Regolamenti tat-traffiku, ikkaguna l-mewt ta' Sharon Bellizzi minn B'Kara.

Ukoll talli talli fl-istess cirkustanzi b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni ta' hila fl-arti jew professjoni jew ukoll b'nuqqas ta' tharis tar-Regolamenti tat-traffiku, ikkaguna ferita gravi fuq il-persuna ta' Brian Bellizzi minn Birkirkara skond kif iccertifika Dr Andre' Mercieca 3239 mill-Isptar Mater Dei liema ferita ikkagunat difett permanenti fis-sahha jew fil-funzjoni ta' xi parti tal-gisem jew gabet difett permanenti f'parti tal-ghamla tal-gisem jew marda permanenti tal-mohh.

Ukoll talli fl-istess cirkustanzi b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni ta' hila fl-arti jew professjoni jew ukoll b'nuqqas ta' tharis tar-Regolamenti tat-traffiku, ikkaguna ferita gravi fuq il-persuna ta' Alexia Bellizzi minn Birkirkara skond kif iccertifikat Dr. Martina Falzon Reg 5289 mill-Isptar Mater Dei liema ferita setghat gabet periklu tal-hajja, debbullizza permanenti fis-sahha, jew fil-funzjoni ta' xi parti tal-gisem

jew difett permanenti f'parti tal-ghamla tal-gisem u gabet marda tal-gisem li damet tletin gurnata jew izjed.

Ukoll talli talli talli fl-istess cirkustanzi b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni ta' hila fl-arti jew professjoni jew ukoll b'nuqqas ta' tharis tar-Regolamenti tat-traffiku, ikkaguna feriti ta' natura hafifa fuq il-persuni ta' Sheldon Bellizzi, Dejan Bellizzi, u Rhiyana Buhagiar ilkoll minn Birkirkara skond kif iccertifikat Dr. Martina Falzon Reg 5289 mill-Isptar Mater Dei.

Ukoll talli talli fl-istess cirkustanzi b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni ta' hila fl-arti jew professjoni jew ukoll b'nuqqas ta' tharis tar-Regolamenti tat-traffiku ikkagunu, hsara fuq vettura tal-ghamla Fiat PUNTO numru tar-registrazzjoni FCZ014 ghad-detriment ta' Brian Bellizzi minn Hal-Qormi u/jew persuni ohra.

Ukoll talli fl-istess cirkustanzi b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni ta' hila fl-arti jew professjoni jew ukoll b'nuqqas ta' tharis tar-Regolamenti tat-traffiku ikkaguna hsara fuq arblu

tad-dawl ghad-detriment ta' EneMalta Corporation u/jew entitajiet u/jew persuni ohra.

Ukoll talli fl-4 ta' Settembru 2011 waq li saq vettura SEAT CORDOBA numru DAH306 fi Triq Tal-Barrani Hal-Tarxien u kien involut f'incident tat-traffiku t Hal-Tarxien naqas li jaghti kampjun tan-nifs kif mahub bil-Ligi.

Ukoll talli fl-istess cirkustanzi saq l-imsemmija vettura SEAT CORDOBA numru tar-Registrazzjoni DAH306 b'manjiera traskurata u perikoluza.

Ukol talli fl-istess cirkustanzi saq l-imsemmija vettura SEAT CORDOBA numru tar-Registrazzjoni DAH306 bi speed eccessiv.

Il-Qorti giet mitluba li f'sejbien ta' htija, Spiridione Agius jigi skwalifikat mill-licenzja tas-sewqan.

Il-Qorti giet ukoll mitluba sabiex milli tapplika il-piena skond il-Ligi, tordna li jithallsu l-ispejjes li ghandhom x'jaqsmu mal-hatra tal-esperti, skond l-artiklu 533 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat l-ezami tal-imputat li wiegeb mhux hati tal-akkuzi kif dedotti kontrih;

Rat in-nota tal-Avukat Generali datata sebgha u ghoxrin (27) ta' Jannar elfejn u erbatax (2014) (a fol. 40) li biha elenka l-Artikoli tal-Ligi li tahthom l-imputat ghandu jinstab hati li huma u wara li l-imputat kkonferma li ma kellux oggezzjoni li dawn il-proceduri jitkomplew minn din il-Qorti bi procedura sommarja:

1. fl-artikolu 225 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
2. fl-artikoli 226 (1)(a) u (c) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
3. fl-artikoli 328 (a), (b) u (d) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

4. fl-artikoli 15 (1)(a), (2) u (3), 15E(4), 15H(1) u (2), 32 tal-Kapitolu 65 tal-Ligijiet ta' Malta;
5. fir-Regolament 127 tal-L.S. 65.11 tal-Ligijiet ta' Malta; u
6. fl-artikolu 17, 31 u 533 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat il-fedina tal-imputata li hija wahda kwazi netta;

Semghet ix-xhieda kollha inkluz dik tal-imputat;

Semghet is-sottomissjonijiet tad-difiza izda a rigward il-prosekuzzjoni dawn inghataw zewg okkazzjonijiet fejn jaghmlu s-sottomissjonijiet taghhom anke bil-miktub izda dawn baqghu inadempjenti;

Ikkunsidrat illi din il-kawza titratta fuq incident awtomobilistiku bejn il-vettura tal-imputat u vettura ohra misjuqa minn Sharon Bellizzi fi Triq il-Barrani, Tarxien f'Settembru tal-elfejn u hdax (2011) fejn minn dan l-incident

tilfet hajjitha l-istess Sharon Bellizzi, u fejn ir-ragel taghha wegga' gravi u t-tfal taghhom weggghu hafif;

Illi f'dawn il-proceduri xehdu numru ta' xhieda fosthom **Dr. Martina Falzon** li kkonfermat il-griehi hfief subiti mill-minuri Rihana Buhagiar, Dejan, Sheldon u Alexia Bellizzi li kienu fil-vetturi tal-imputat u l-vittmi rispettivament u li kull ma kellhom kien xi tbengil u brix. Hija kkonfermat ic-certifikat mahrug minnha u li hu mmarkat bhala Dok. MF1 (fol. 16 *et seq)*.

Xehed ukoll l-ufficjal prosekutur **Spettur Spiridione Zammit** fejn xehed illi huwa mar fuq il-post wara li sehh l-incident fejn dan kien xi s-saghtejn ta' filghodu (2:00 a.m.) fejn hemmhekk sab zewg karrozzi tal-ghamla Seat Cordoba tal-imputat u Fiat Punto FCZ 014 tal-vittma fejn dawn tal-ahhar u cioe' Sharon Bellizzi u r-ragel taghha kienu ghadhon gewwa l-karrozza fuq in-naha ta' quddiem fejn Sharon kienet fuq in-naha tas-sewwieq u r-ragel taghha fuq il-passiggier. Huwa jghid illi l-imputat kien fil-karrozza mal-*partner* tieghu u gol-karrozza

kellhom iz-zewgt itfal tal-*partner* tieghu kif ukoll minuri tieghu. Irrizulta li hadd minn dawn ma kien ferut. Irrizultalu li sab iz-zewg vetturi jharsu lejn in-naha ta' Santa Lucia quddiem il-pompa tal-petrol, fejn il-Fiat Punto kellha hsara estensiva fuq in-naha tax-xellug taghha u fuq in-naha tax-xellug ta' wara. Is-seat kellha hsarat fuq in-naha ta' quddiem tal-lemin. Irrizultalu wkoll sussegwentement illi meta sar il-*breathyliser* test fuq l-imputat dan irrizulta li kellu *alcohol in mouth* li jfisser li l-imputat kien xorob xi spirti ftit qabel l-incident.

Illi x-xhud ikompli jghid illi minn stharrig li kien ghamel mal-espert Mario Butigieg jirrizultalhom li bl-aktar probabilita' gara li z-zewg karrozzi kienu qeghdin tal-vittma fuq il-karreggjata ta' gewwa u tal-imputat fuq dik ta' barra fejn ghal xi raguni l-vittma ddecidiet li tohrog fuq il-karreggjata ta' barra u cioe' quddiem l-imputat, l-imputat dahal gol vettura tal-vittma bil-konsegwenza li ta daqqa fuq wara, din dahlet fuq is-*central strip* u konsegwentement fl-arblu. Illi x-xhud jghid ukoll illi l-imputat kien qabel ma' din il-verzjoni bid-differenza li hu

jghid illi d-daqqa tahielha wara li l-vittma kienet habtet mal-arblu. Illi l-istqarrija tal-imputat fil-fatt tirrifletti wkoll din il-verzjoni. Jirrizulta wkoll illi l-karrozza tal-imputat iccaqalqet daqsxejn wara l-incident.

Xehed ukoll <u>**Dr. Mario Butigieg**</u> li filwaqt li kkonferma l-inkarigu tieghu fl-inkjesta redatta mill-Magistrat (illum Imhallef) Dr. Edwina Grima ikkonferma illi dakinhar tal-incident it-temp kien wiehed tajjeb fejn iz-zewg familji kienu gejjin mill-Birzebbuga Sailing Club fejn kienu flimkien jieklu biex imbaghad telqu bil-karrozzi rispettivi taghhom. Illi x-xhud jikkonferma illi l-imputat kien stqarr mieghu li hemmhekk kienu qasmu flixkun inbid bejn erbgha kif ukoll bejn zewg persuni ohra. Dan jghid hekk:

> **"Mix-xhieda migbura rrizulta huma kienu waslu vicin it-tieni sett ta' traffic lights l-istess indikaturi meta kien qed jimmarka orangjo, illi minflok naqqsu l-velocita' huma ziedu din il-velocita' bil-konsegwenza li qabzu anke t-tielet sett tat-traffic lights illi dak il-hin bilfors**

kellhom ikunu homor peress li dawn it-traffic lights kollha jahdmu flimkien. Meta Agius u Bellizzi kienu ghaddejjin mit-Triq tal-Barrani Agius qed isuq fuq il-karreggjata waqt li Bellizzi kienet qed issuq fuq il-karreggjata ta' gewwa. Dan irrizulta li ghal xi raguni Bellizzi marret fuq il-karreggjata ta' barra bil-konsegwenza li sehhet habta qisha front to rear fejn Sharon Bellizzi tilfet il-kontroll, habtet mal-arblu tad-dawl, giet deflected, qasmet it-triq u marret fuq in-naha l-ohra tat-triq kwazi fejn l-entratura li wiehed jidhol ghal Santa Lucia."

Xehed ukoll ir-ragel tal-vittma u cioe' **Brian Bellizzi** li kkonferma li dakinhar tal-incident kienu ltaqghu mal-imputat u l-familja tieghu u qaghdu flimkien gol-klabb ta' Birzebbugia fejn wara telqu bil-karrozzi rispettivi taghhom. Huwa jghid illi kienu fi Triq il-Barrani fejn f'daqqa wahda Sharon hadet daqqa fil-karrozza senjatament fil-genb, fejn il-*mudguard* u fejn il-*bonnett* tan-naha tax-xufier, u baqghet sejra gol-arblu. Huwa jghid li mbaghad intilef minn sensieh. Huwa jghid illi bhala

velocita' kienu ghaddejjin b'xi hamsin (50) kilometru fis-siegha.

Xehdet <u>**WPS Justine Grech**</u> li halfet l-okkorrenza li kienet hejjiet hi stess u li giet immarkata bhala Dok. JG1 u fejn hija kkonfermat li kienet ghamlet il-*breathyliser test* lill-imputat fejn dan irrizulta li kien hemm *alcohol in mouth*.

Xehed ukoll <u>**Dr. Andre Mercieca**</u> illi kien invista lil Brian Bellizzi fejn ikkonferma illi dan kien qed isofri minn griehi gravi fejn kellu ksur fil-parti tal-ghonq, ksur fl-ghadma ta' mniehru u qata' fin-naha ta' quddiem ta' mniehru.

Xehed <u>**Eric Montfort**</u> li hu rapprezentant legali min-naha tal-Enemalta u kkonferma li l-hsarat fuq l-arblu mertu ta' dawn il-proceduri jammontaw ghal disa' mija, tlieta u disghin ewro u ghoxrin centezmu (€993.20) u li kienu ghadhom ma thallsux (Dok EM 1).

Xehdu rapprezentanti tas-*Civil Protection* u li kienu dawk li marru jassistu l-persuni nvoluti u dawn kienu **Charles Grima**, **Gareth Bonnici** u **Anthony Mifsud** fejn dawn ikkonfermaw li meta waslu fuq il-post sabu l-karozza tal-vittma Sharon Bellizzi fejn din kienet fuq in-naha tax-xufier mitlufa minn sensieha pero' fejn din kellha is-*seat belt* ghadu mwahhal maghha u r-ragel taghha kien fuq in-naha tal-passiggier u fejn ma jahsbux li dan kien liebes *seat belt* izda li kien fi stat mhux koxxenti. It-tfal taghhom gabuhom f'mument sussegwenti persuni ohra li kienu fuq il-post u li mbaghad ittellghu fl-ambulanza.

Xehdet **Joanne Mizzi** li kienet fil-karrozza tal-imputat fuq in-naha tal-passiggier u tghid illi meta dawn kienu qed isuqu f'Tal-Barrani ghal xi raguni qabzithom Sharon Bellizzi u f'daqqa wahda jaraw il-karrozza ticcaqlaq tnejn qisu bhal xi hadd qisu jzomm l-*isteering* 'l hawn u 'l hemm. Hija tghid li sadanittant ma kienx ghad hemm impatt maghhom. Hija tkompli tghid is-segwenti:

> **"U mbaghad regghet f'daqqa wahda jigifieri giet quddiemna hekk u baqghet diehla jigifieri go l-arblu. U Spiru prova jiskapulha, jevitha, u ma tantx kien hemm cans jigifieri li jieqaf u hekk ghax mill-ewwel. Imbaghad ilqatniha naqra ehe u baqghet sejra faccata hi, n-naha 'l ohra jigifieri hi, 'l hemm hekk. U ahna bqajna sejrin ghan-nofs, tat-triq. U mbaghad il-karrozza peress li giet - kienet f'nofs ta' triq Spiru ressaqha minn nofs tat-triq minhabba l-karrozzi ghax kienu gejjin il-karrozza u tefaghha hdejjhom, hdejn fejn kienet ta' Sharon. U mbaghad cempilna l-ambulanza u hekk, hrigna t-tfal jigifieri mill-karrozza u hekk ghax bdew jghajjtu u jwerzqu u naf li - imbaghad it-tifla bdiet tghajjat u tikbi u bdiet tghid li ghalxejn beda jghidlha d-daddy ghalfejn qed taqbez il-lines u beda jzommilha l-isteering jigifieri u daqshekk hux."**

Xehdu wkoll il-patologi **Dr. Marie Therese Camilleri Podesta'** u **Dr. Ali Sarfraz** li flimkien kienu nominati fl-atti tal-inkjesta sabiex jaghmlu l-awtopsja tad-defunta Sharon Bellizzi. Huma

jghidu illi r-raguni tal-mewt kien dovut ghall-frattura fil-kranju u *necrosis* tal-mohh.

Xehed ukoll **Dr. Carlo Refalo** li kien ezamina lil Sharon Bellizzi wara l-incident fejn ikkonferma li wara li ddahlet l-emergenza Sharon kellha ksur f'wiccha u madwar l-ghajn, ksur fl-id il-leminija u wkoll kienet kissret il-fwied. Fil-fatt hija sa dak il-punt kienet fil-periklu tal-mewt.

Xehdet it-tifla tal-vittma u cioe' **Alexia Bellizzi** li dakinhar tal-incident kienet fuq in-naha ta' wara tal-karrozza u fejn hija tghid li kellha hafna nas u kienet kwazi rieqda fejn f'daqqa wahda hasset daqqa min-naha ta' wara u minnufih intilfet minn sensieha.

Xehed il-konsulent **Dr. Stephen Sciberras** fejn ikkonferma li dan raha lil Sharon Bellizzi l-ITU fl-isptar u wara xi jiem gie kkonfermat li Sharon kienet klinikament mejta.

Xehed l-espert mediko-legali **Dr. Mario Scerri** fejn ikkonferma r-rapport tieghu u kkonferma wkoll dak li kienu xehdu t-tobba qablu.

Rega' xehed **Dr. Mario Butigieg** inkontroezami fejn ikkonferma li l-manuvra ta' Sharon Bellizzi kienet manuvra li saret f'daqqa (sudden movement). Illi hareg ukoll illi l-imputat prova jiehu *evasive action* meta gie rinfaccjat bil-karrozza ta' Sharon Bellizzi quddiemu.

F'din ix-xhieda nqalghu numru ta' dubji fejn per ezempju fix-xhieda in ezami tieghu kien xehed illi z-zewg karrozzi ma kinux qeghdin b'velocita' qawwija izda inkontroezami iptotizza l-possibilita' li l-imputat seta' accelera f'certu punt wara li Sharon qabzitu. F'hin minnhom jintqal ukoll illi l-karrozza ta' Sharon setghet iddecellerat qabel ma sar l-impatt.

Reghhet xehdet inkontroezami **Joanne Mizzi** fejn din regghet ikkonfermat illi l-vettura ta' Sharon qasmet il-karreggjata ghal fuqhom f'sabta u baqghet diehla fl-arblu. Hi qalet ukoll illi l-

imputat ipprova jiskapulaha u per konsegwenza tela' ftit fuq is-*central strip* imma peress li kienu gejjin il-karrozzi minn naha l-ohra rega' kiser in-naha l-ohra fejn f'dan il-punt sar impatt mal-vettura ta' Sharon biex b'hekk baqghet sejra faccata. Dan l-impatt gie wara li Sharon kienet laqtet l-arblu.

Finalment xehed l-imputat **Spiridione Agius** fejn ikkonfrma li kienu xi familji fil-klabb ta' Birzebbuga u fejn meta telqu kienu qeghdin isuqu hdejn il-vettura ta' Sharon Bellizzi bil-familja taghha fejn dan jghid illi f'daqqa wahda jaraw lil din il-karrozza tghaddi *gas down* minn hdejhom ghal quddiemhom minghajr l-ebda indikazzjoni ta' xejn. Hu jghid li kien hemm madwar karozza jew karozza u nofs bejniethom. Huwa jkompli jghid hekk:

> **"F'daqqa wahda lili hasditni, pruvajt naqbez is-central strip kont diga' tlajt fuq is-central strip. Kienu gejjin il-karozzi sparati l-isfel u ergajt dort fuq in-naha tal-passiggier halli dduk minn kien nizel l-isfel, duk ma jolqotnix, duk ma jweggax lilna, u striehna qisna duk**

mal-karrozza ta' Bellizzi u komplejt sejra faccata, faccata tat-triq. . . .

Kienet diga' dahlet gol-arblu hi."

Hu jghid ukoll illi meta qabzet il-karreggjata lil Bellizzi tperpritilha l-karozza u baqghet diehla gol-arblu.

Ikkunsidrat:

Illi analizi qasira tal-gurisprudenza nostrana turi x'inhuma r-responsabilitajiet ta' sewwieq fit-triq.

Illi, apparti dan, il-Qorti tinnota wkoll li sewwieq huwa rikjest li jkollu dak li jissejjah bhala *proper look out* specjalment meta jkun qed jaghmel manuvra eccezzjonali bhal dik li kien qed jaghmel l-imputat. Illi fl-Appell Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Roderick Debattista** (deciz fis-26 ta' Mejju, 2004 [App. Krim. Nru: 18/2004]), il-Qorti kkwotat sintezi mehuda minn decizjoni precedenti (deciz fil-25 ta' Marzu, 2004 fl-ismijiet **Il-**

Pulizija vs. Noel Gauci [App. Krim. Nru: 32/2004/JGD]) u sostniet:

> "*Gie appropositu ritenut li hu dover ta' driver 'to see what is in plain view" (Appell Kriminali: Il-Pulizija vs. Joseph Vella [10/08/1963] u li 'min ma jarax dak li ragonevolment ghandu jara jfisser li ma kienx qed izomm a proper lookout' (Appell Kriminali: Il-Pulizija vs J.M. Laferla [17/06/1961])".*

Illi fi **Newhaus N.D. vs. Bastion Insurance Co. Ltd.** (1968), il-Qrati Inglizi kienu rritenew li:

> *"Keeping a proper lookout means more than looking straight ahead – It includes awareness of what is happening in one's immediate vicinity. A motorist should have a view of the whole road from side to side and, in the case of a road passing through a built up area, of the pavements on the side of the road as well."*

Illi dejjem gie ritenut li f'sede kriminali kull sewwieq iwiegeb ghall-agir tieghu indipendentement minn dak li jaghmel haddiehor, ammenoché dak li jigri ma jkunx dovut unikament u eskluzivament ghall-htijiet da parti ta' haddiehor (Vide Appell Kriminali: **Il-Pulizija vs. Gaetano Schembri** (16.3.1961); **Il-Pulizija vs. John Polidano** (3.11.1963); **Il-Pulizija vs. Rev. C. Mifsud** (XXXVII.IV.1131). Dan ghaliex il-*contributory negligence* ma tezonerax lis-sewwieq jekk ma tkunx il-kawza unika tas-sinisitru (Vol. XXXVIII.IV.883).

Illi x'jikkostitwixxi traskuragni, jew adirittura perikolu, fis-sewqan huwa ben stabbilit fis-sistema guridika taghna. Fid-decizjoni fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Michael Grech** moghtija fl-20 ta' Frar 2007, il-Qorti tal-Appell Kriminali qalet hekk:

> *"Kif gie ritenut minn din il-Qorti ripetutament u kif intqal fl-Appell Kriminali Il-Pulizija vs. Alfred Mifsud deciz fis-6 ta' Mejju 1997 (Vol. LXXXI.iv.157), din il-Qorti diversament presjeduta qalet:*

Sewqan traskurat (negligent driving) hu kwalsiasi forma ta' sewqan li jiddipartixxi minn, jew li ma jilhaqx il-livell ta' sewqan mistenni minn sewwieq ragonevoli, prudenti, kompetenti u ta' esperjenza. Bhala regola, il-ksur tar-regolamenti tat-traffiku kif ukoll in-non-osservanza tad-disposizzjonijiet tal-Highway Code li jincidu fuq il-mod jew il-kwalita` ta' sewqan ta' dak li jkun, jammonta wkoll ghal sewqan traskurat. Sewqan bla kont hu deskritt … bhala sewqan 'bi traskuragni kbira'. Din it-tieni ipotesi, jigifieri ta' sewqan bla kont, tikkontempla s-sitwazzjoni fejn il-grad ta' traskuragni tkun kbira u tinkludi l-kazijiet fejn wiehed deliberatament jiehu riskji fis-sewqan li m'ghandux jiehu minhabba l-probabbilita' ta' hsara li tista' tirrizulta lil terzi, kif ukoll kazijiet fejn wiehed ikun indifferenti ghal tali riskji. Sewqan perikoluz (dangerous driving) jirrikjedi li fil-kaz partikolari s-sewqan kien ta' perikolu ghal terzi jew ghall-proprjeta` taghhom. Biex wiehed jiddeciedi jekk kienx hemm dana l-perikolu, wiehed irid jara c-cirkostanzi kollha

tal-kaz, inkluzi l-hin u l-lokalita` ta' l-incident u l-presenza o meno ta' traffiku iehor jew ta' nies ghaddejjin bir-rigel. [...]

U kif qalet din il-Qorti diversament presjeduta fl-Appell Kriminali **Il-Pulizija vs. Mario Gellel** deciz fid-19 ta' Frar 2004:

"... kif gie ritenut minn din il-Qorti diversament preseduta, jekk sewqan hux (i) negligenti, jew (ii) bla kont jew (iii) perikoluz hi kwistjoni ta' 'degree' (App. Krim. Pul. vs. Charles Bartolo, 14.3.59, Pol. vs. Wilson [Vol. XXXIX iv. 1018] u Pul. vs. Alfred Vella [Vol. XLIV, p. 933]) u kif jidhru wara xulxin huma fl-iskala tas-serjeta` taghhom (App. Krim. Pul. vs. Hardingham, 19.10.1963). Gie wkoll ritenut li biex jintegra ruhu r-reat ta' sewqan perikoluz, hemm bzonn ta' certu grad ta' 'recklessness' (App. Krim. Pul. vs. Charles Farrugia [Vol. XXXIX iv.9 78]). 'Recklessness' giet definita bhala 'wilfully shutting one's eye' (App. Krim. Pul. vs. Joseph Aquilina, 20.4.1963). Invece sewqan negligenti jew

traskurat ifisser nuqqas ta' prudenza ordinarja li wiehed ghandu jadopera biex jevita ssinistri stradali (App. Krim. Pul. vs. Antonio Spiteri [Vol. XLIV iv. 892])".

Illi dan il-kaz kien ibbazat fuq numru ta' suppozizzjonijiet li ghalkemm maghmulin minn espert tal-Qorti pero' ma kinux tali li setghu jikkonvincu lil din il-Qorti oltre d-dubju dettat mil-ligi ta' kif sehh ezatt l-incident. Kull ma hu cert hu li d-defunta Sharon Bellizzi kienet qed issuq fuq il-karreggjata ta' gewwa u l-imputat fuq dik ta' barra u f'daqqa wahda; minghajr l-ebda pre-avviz jew indikazzjoni; harget fuq il-karreggjata ta' barra ghal quddiem il-karrozza tal-imputat. Illi f'dan il-punt mhux car ezattament meta sehh l-impatt. Illi mix-xhieda pajzana li ttellghu senjatament dik ta' Brian Bellizzi u tat-tifla tieghu ftit li xejn insibu konfort ta' x'gara ezatt ghaliex tezisti nuqqas ta' ko-erenza f'dawn il-verzjonijiet minn meta taw id-depozizzjoni taghhom *a tempo vergine* u dik tul dawn il-proceduri. Anke meta xehed Brian Bellizzi tul il-kaz huwa jghid illi huwa kien rieqed u anke t-tifla tieghu meta semmew li kien

hemm daqqa minn wara u allura kif tista' din il-Qorti tistrieh kompletament fuq il-verzjoni tal-fatti taghhom b'mod ezatt.

Illi min-naha l-ohra l-verzjoni tal-imputat kienet dejjem kostanti u din kienet kkombacjata ma' dik tax-xhud Joanne Mizzi li kienet fil-karrozza mieghu. Tajjeb ta' min jghid ukoll illi l-verzjoni taghhom taghmel sens anke meta mqabbla mad-dinamika tal-incident fejn giet ikkonfermata d-daqqa minn wara u brix ta' kulur ahmar.

Ikkunsidrat:

Illi inkwantu ghall-imputazzjonijiet migjuba u ghad-dinamika tal-incident din il-Qorti tirreferi ghas-sentenza bl-ismijiet **Il-Pulizija vs Ludwig Micallef** deciza mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali fis-17 ta' Awwissu 2010 fejn intqal:

> *"Jispetta ghalhekk lill-Prosekuzzjoni tipprova b'mod konklussiv illi l-incident li fih miet Clifford Micallef sehh*

unikament jew almenu in parti, tort ta' negligenza, traskuragni w nuqqas t'osservanza tar-regolamenti tat-traffiku da parti tal-imputat li tajjarha. Sabiex tipprova dan il-Prosekuzzjoni ma tistax tistrieh fuq dak li l-Qorti tista' tahseb li gara, ghaliex il-gudikant irid necessarjament jiddeciedi iuxta allegata et probate. Id-dover tal-Prosekuzzjoni hu allura li jipprezenta quddiem il-Qorti, kaz konvincenti u pprovat li adegwatament jistabilixxi l-htija tal-imputat ghall-akkadut, li tipprova kondotta voluntarja, negligenti, konsistenti generikament f'nuqqas ta' hsieb 'imprudenza', 'negligenza' jew 'traskuragni' jew ta' hila, ta' 'imperizja' fl-arti jew professjoni jew konsistenti specifikament fin-nuqqas ta' osservanza tal-Ligijiet, regolamenti, ordnijiet u simili li tkun segwita b'ness ta' kawzalita' minn akkadut dannuz u involontarju. Dan ifisser li fil-materja tal-kolpuz hemm necessarjament l-element t'attivita diretta ghal xi fini partikolari, li minhabba nuqqas ta' certu prekawzjoni jistghu jigu lezi jew danneggjati jew impregudikati l-

interessi ta' terzi. Il-konnotat karetteristiku tal-kulpa huwa l-prevedibilta' tal-event dannuz, li kondotta llegali ta' xi hadd tista' ggib. Din hija l-kulpa normali jew l-hekk imsejha 'colpa incosciente' a differenza minn dik imsejha 'colpa cosciente', li hija l-kulpa bl-element fiha tal-previst tal-akkadut. Hemm diversi forom ta' kodotta kolpuza derivanti minn att ta' negligenza, imprudenza, imperizja u non ossevanza tal-ligijiet, regolamenti, ordnijiet u simili. L-imprudenza tigi mill-agir ta' xi hadd minghajr ma jiehu l-opportuni kawteli. In-negligenza tigi mid-disattenzjoni u disakkuratezza tal-agent fil-kondotta tieghu. L-imperizja hija l-forma specifika tal-kulpa professjonali cioe' kif jghid Manzini:- "L-inettitudine e insuficienza professionale generale o specifica, nota all' agente di cui egli vuole non tener conto". Il-kulpa tista' tkun dovuta wkoll ghal non osservanza tal-ligijiet, regolamenti, odnijiet u simili bhal ma huma l-assjem ta' regoli predisposti mill-Ordinanza tat-Traffiku -Kap 65, il-High Way Code - Motor Vegicle Regulations - bl-

iskop li jigu evitati l-possibiltajiet ta' hsara u dannu lil terzi."

Il-Qorti hi ghalhekk sejra tezamina bir-reqqa x'inhuma l-ingredjenti tar-reat principali in ezami, u cioe' ta' dak kontemplat fl-Artikolu 225 tal-Kap. 9, u cioe' 4 tar-reat li bih gie akkuzat l-imputat, u cioe' omicidju involontarju. L-artikolu 225 tal-Kap 9 jiddisponi s-segwenti: "Kull min b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni tieghu, jew b'nuqqas ta' tharis tar-regolamenti, jikkaguna l-mewt ta' xi hadd ..."

Issa ghalhekk, wiehed irid jifli l-elementi li jikkostitwixxu dan r-reat, li huma bazikament tlieta u cioe:- 1. b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni, jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni tieghu jew b'nuqqas ta' tharis tar-regolamenti ; 2. ikkaguna l-mewt ; 3. fuq persuna.

Illi b'sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appelli Kriminali nhar il-21 ta' Marzu 1996 fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Richard Grech</u>** dik il-Qorti sostniet is-segwenti:-

"Huwa mehtieg ghal kostituzzjoni tar-reat involontarju skond l-artikolu 225 talkodici Penali, li tirrikorri kondotta volontarja, negligenti – konsistenti generikament f'nuqqas ta' hsieb, imprudenza fl-arti jew fil-professjoni, jew konsistenti specifikament f'nuqqas ta' tharis ta' regolamenti, li tkun segwita b'ness ta' kawzalita' minn event dannuz involontarju. Ghandu jigi premess li ghal accertament tal-htija minhabba f'kondotta effettivament adegwata ma' dik ta' persuna li s-sapienza umana identifikat mal- bonus pater familias, dik il-kondotta cioe' fil-kaz konfet, kienet tigi uzata minn persuna ta' intelligenza, diligenza u sensibilita normali, kriterju dan li filwaqt li jservi ta' gwida objettiva ghal gudikant, jhallieh fl-istess hin, liberu li jivvaluta d-diligenza tal-kaz konkret."

Illi l-awtur Taljan Giorgi fil-ktieb tieghu **<u>Teoria delle Obbligazione</u>** (1127 pagna 46) jghid hekk:-

> *"La diligenza del buon padre di famiglia costituisce in criterio abbastanza indeterminate per lasciare al giudice Liberta' di valutazione".*

Fil-kawza fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija v Leonard Grech</u>** deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-hamsa ta' Settembru, 1990, il-Qorti dahlet fid-dettal dwar in-natura tal-kolpa f'dawn il-kawzi. In succint fuq skorta ta' awturi u gurisprudenza, t-trepod tal-kolpa gie definit bhala: 1. *la volontarieta dell'atto*; 2 *la mancata previsione dell'effetto nocivo*; u 3 *la possibilita di prevedere*.

Bhala konkluzjoni tad-definizzjoni li din il-Qorti trid taghti lit-terminologija *culpa*, ghalhekk jibqa' dejjem li l-element taghha huwa volontarjeta' tal-att, in-nuqqas ta' previzjoni tal-effetti dannuzi ta' dak l-att u l-possibilta' ta' previzjoni ta' dawk l-effetti dannuzi. Jekk l-effetti dannuzi ma kinux prevedibbli,

hlief b'diligenza straordinarja li l-ligi ma tesigix u li semmai tista' ggib *culpa levissima* li ma hiex inkriminabbli, ma hemmx htija (vide **Il-Pulizija vs John Vella** deciza nhar il-15 ta' Dicembru 1958 mill-Qorti ta' l-Appelli Kriminali).

Illi l-pozizzjoni tal-imputat odjern tohrog mill-Artikoli 225 u 226 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta. Dan jimporta li l-prosekuzzjoni trid tipprova, f'kazijiet bhal dak odjern, illi l-imputat kien kolpevoli ta' nuqqas ta' hsieb, jew ta' traskuragni jew li naqas li jhares xi regolamenti, f'dan il-kaz, ir-regolamenti tat-traffiku. Il-prosekuzzjoni trid tipprova in-*nexus* bejn il-mewt tal-vittma u t-traskuragni tal-imputat, liema ness irid irendi t-traskuragni l-kawza immedjata u prossima tal-effett, wara trid ukoll tipprova li t-traskuragni kienet *culpable negligence* u cioe' li tammonta ghall-*criminal misconduct*. (vide **Il-Pulizija vs Manuel Schembri** deciza nhar it-28 ta' Novembru 1949 mill-Qorti tal-Appelli Kriminali.) Irid jigi determinat allura jekk l-imputat kienx hati ta' xi nuqqas ta' hsieb jew traskuragni jew ta' nuqqas ta' tharis tar-regolamenti.

Illi bir-rispett kollu dan ma sarx mill-prosekuzzjoni ghaliex dak li hareg hu li l-vittma ghamlet manuvra straordinarja u f'daqqa li hasdet l-imputat u hemmhekk huwa pprova jaghmel manuvra riparattiva.

Illi dejjem gie ritenut li f'sede kriminali kull sewwieq iwiegeb ghall-agir tieghu indipendentement minn dak li jaghmel haddiehor, ammenoché dak li jigri ma jkunx dovut unikament u eskluzivament ghall-htijiet da parti ta' haddiehor (Vide Appell Kriminali: <u>**Il-Pulizija vs. Gaetano Schembri**</u> (16/03/1961); <u>**Il-Pulizija vs. John Polidano**</u> (03/11/1963); <u>**Il-Pulizija vs. Rev. C. Mifsud**</u> (XXXVII.IV.1131).

Illi f'dan il-kaz huwa car u evidenti li l-kawza prossima ta' dan l-incident kienet il-manuvra perikoluza u azzardata tad-defunta Sharon Bellizzi li tali manuvra l-imputat ma setax jipprevediha u dan qed jinghad a bazi tal-fatt li l-prosekuzzjoni ma rnexxielhiex tipprova lil din il-Qorti oltre l-konvinciment morali, mod iehor. Gie ppruvat illi l-imputat pprova jiskapulaha permezz ta' azzjoni evaziva izda ghal xi

raguni li ma gietx ippruvata kif trid il-ligi, xorta wahda gara li gara. F'dan ir-rigward ghandu jinghad ukoll illi dan id-dubju serju ghandu jmur favur l-imputat.

Ghal dawn il-motivi ma tqis lill-imputat **Spiridione Agius** hati tal-akkuzi kif dedotti kontrih u tilliberah minnhom.

Ft./Dr. Claire L. Stafrace Zammit B.A. LL.D.
Magistrat

Benjamina Mifsud
Deputat Registratur